

[Oluf Pedersen.]

centerne ved, at deres Produktionsomkostninger bliver mindre.

Det Pengevæsen, som vi fra vor Side ønsker, skal være mere sikkert og stabilt end det, der bygges paa Guld. For at sikre dette Pengevæsen maa man forstaa, hvad det er, der bestemmer den danske Kronens Kurs over for de andre Landes Pengekurser, nemlig at naar Kurserne sættes i Frihed og ikke, som nu, efter Regeringens og Bankernes Forgødtbefindende og med Hjemførings- og Afleveringspligt, saa er det afgørende for Ansættelsen af Kronens Kurs det Prisniveau, som er her i Landet, over for andre Landes Prisniveau. Og Prisniveauet, Pengenes Værdi over for Varer, afhænger, alt andet lige, af Pengesedlernes Mængde. Det er ikke et bestemt Forhold, men det er Sedlernes Mængde, der er det afgørende for, hvor høje Priser der er.

I sin Tid, da man opretholdt Guldindløseligheden, satte Guldindløseligheden en Grænse for, hvor mange Sedler der kunde udstedes. Da man i 1914 gik bort fra Guldindløseligheden, betød selve dette, at man forlod Guldindløseligheden, ikke, at Pengesedlernes Værdi blev ændret, men det, der skete, var, at man ophævede et Baand, der hidtil havde hindret Pengeforfalskning, og dette blev misbrugt til overdreven Udstedelse af Sedler, der igen hævede Prisniveauet. Den gamle Sandhed, at det er Pengesedlernes Mængde, der bestemmer Pengenes Pris, troede man en Tid ikke stod ved Magt, paa samme Maade som man i Dag ser, at man tror, at adskillige gamle Sandheder med Hensyn til økonomiske Love kan ophæves ved en Vedtagelse af en Rigsdag.

Selve Reguleringen af Seddelmængden sker gennem Køb og Salg af Værdipapirer samt gennem Kreditgivning. Jeg mener, at dette gaar meget let og kan klares gennem en kyndig Bankledelse, men som Sikkerhedsventil er indsat i Lovforslaget, at Banken, hvis det er nødvendigt for at holde Prisniveauet konstant, kan øge Seddelmængden ved et rentefrit Laan til Staten, et Laan, som er opsigeligt fra Bankens Side. Staten kan ikke kræve dette Laan, det er udelukkende begrænset til, hvad Bankens Ledelse anser for nødvendigt til at øge Købekraften og hæve Priserne, og ved Kravet om Tilbagebetaling kan Købeevnen da atter sænkes.

Det gælder om at sikre Pengevæsenet mod Regeringens Forgødtbefindende, og Kontrollen er i Lovforslaget lagt ind under Rigsdagen, idet Beretning og Regnskab skal

forelægges denne. Bankens Ledelse har vi foreslaaet skal bestaa af en Direktion paa 3 Medlemmer, men uden noget Repræsentantskab; Banken skal ikke gennem et Repræsentantskab være afhængig af visse Særinteresser. Ledelsen kontrolleres af Ministeren for Handel, Industri og Søfart. Der skal være en Grundfond paa 100 Mill. Kr., som sikres ved Salg af Guld, et Salg, som vil indbringe et Beløb af ca. 150 Mill. Kr., og det Beløb, der indkommer ud over Grundfonden, skal henlægges til en Reservefond, saaledes at man faar en stærk Bank, der kan opfylde sin Opgave. Sedlerne dækkes, bortset fra det nævnte rentefrie Laan til Staten, gennem udbyttegivende Aktiver, altsaa ikke gennem Metaller.

Jeg skal i øvrigt henvise til Lovforslaget og de til Lovforslaget knyttede Bemærkninger, men ønsker dog om Overtagelsen af den nuværende Nationalbank at sige følgende: Den Opfattelse, som det daværende Medlem Hr. Vejen fremsatte om, at Nationalbankens Aktionærer ikke ejede Banken, men kun Brugsretten, vil jeg ikke afvise, de har aldrig betalt for den Bank ved Overtagelsen; men selv om man mener, at denne Opfattelse maa afvises, var dog den i tidligere fremsatte Forslag fastsatte Ordning med en Udløsning til Kurs 200 plus 10 pCt. Udbytte efter min Opfattelse ubillig, selv bortset fra det urimelige Krav om, at det nuværende Repræsentantskab skulde have Indflydelse paa det fremtidige Repræsentantskab, efter at Staten havde købt og betalt Banken. Jeg maa her minde om den tidligere Handelsministers Udtalelser om, at Banken paa det Tidspunkt, da Guldindløseligheden blev suspenderet, ikke var i Stand til at opfylde sine oktrojmæssige Forpligtelser, og selv om det ogsaa havde bragt andre i Ulykke, var en Kurs af 210 for en Bank, hvis Aktier stod i 146, paa et Tidspunkt, da den ikke var i Stand til at opfylde sine Forpligtelser, en urimelig Betaling.

Med Hensyn til Fortjenesten paa Guld skal jeg sige, at Fortjenesten paa Guld har Nationalbanken fraskrevet sig. Den Betragtning, at ingen Overenskomst var en Ulykke, vil jeg afvise, thi en Bank kan ikke gennem 130 Aar have Monopol for at sikre Pengevæsenet for saa at springe fra og lade det hele ende i Kaos, det kan og bør Rigsdagen sikre ikke sker. Der er heller ikke Tvivl om, at man har det i sin Magt at gøre det. Hvis der ingen Overenskomst opnaas, er der den Mulighed, at man opretter en helt ny Danmarks Bank og lader den nye Bank udstede Sedler til Ombytning med de nuværende, og at disse Sedler da